

М. ДЕЙКО

ОЛЯ
ПЕРЕВІЗНИКІВНА

„ЛАСТІВКА“

М. Дейко

ОЛЯ ПЕРЕВІЗНИКІВНА

ТА ІНШІ П'ЄСИ ДЛЯ ДІТЕЙ І ДОРОСТУ

diasporiana.org.ua

В-ВО «ЛАСТІВКА»

МЕЛБОРН

—

1957

—

АДЕЛАІДА

Українська Центральна Шкільна Рада в Австралії висловлює щирю подяку співавторці та упорядчиці цього збірника ВП. Пані Марії Дейко, що безкоштовно віддала нам свою цінну працю для друку.

Сподіваємося, що це видання принесе відповідну користь, знайшовши найширше використання і поширення серед наших Рідних шкіл в усіх країнах нашого поселення.

УЦШР — Мелборн

Редактор: Дм. Чуб

Обкладинка: П. Вакуленко

Друковано накладом

Української Центральної Шкільної Ради в Австралії

П Е Р Е Д М О В А

Перед учителями Української Рідної Школи на чужині стоїть тяжке завдання-навчити наших дітей рідної мови в короткі години науки по суботах чи неділях в умовах її необов'язковості.

Це змушує учителів переглянути методикку викладання рідної мови, звертаючи особливу увагу на момент зацікавлення дітей школою.

Найефективнішим засобом збудити в дітей цікавість до школи є позашкільна робота при школі: гри, танки, співи, прилюдні виступи з деклямаціями і особливо участь учнів у п'есах.

Завдяки дуже цінним збірникам п-ні М. Юркевич та дитячим журналам, учителі мають достатній вибір деклямацій та спокійних і рухливих ігор, що користуються у дітей завжди великим успіхом. Гірше стоїть справа із співами, хоч і тут збірнички п-ні М. Юркевич дають деякий матеріял. На жаль ми дуже й дуже бідні на дитячі п'еси, а тим часом, власне, п'еси є найкращим засобом засвоєння лексичних і фразеологічних скарбів нашої мови, поданих в цікавому емоційному забарвленні. Бо при здебільша небагаті на якість висловлення, деклямації звичайно індивідуальні (зрідка групові) і досить короткі. П'еса ж має багатий лексичний матеріял, який підчас численних проб перед виставою засвоюється всіма без винятку дітьми-учасниками п'еси збагачуючи й поліпшуючи їх мову. Отже, з педагогічного погляду п'еса для школи тим ефективніша, чим більше дітей бере в ній участь.

Мізерна кількість дитячих п'ес на книжковому ринкові змушує учителів, що не є ані письменниками, ані драма-

тургами стати на шлях переробки на дитячі п'єси придатних для цього прозових та інших творів.

Так постали 4 п'єси цієї книжечки.

Дуже цікавим є збірник Мих. Кумки «Монологи і діалози для дітей і молоді». Однак ці гарні монологи і діалози не дають змоги охопити виставою бодай 8-12 дітей, а лише найбільше двоє, що є абсолютно за-мало для школи. На базі ж якогось монолога чи діалога з цього збірника можна збудувати дитячу п'єсу і цікаву, і дуже корисну для розвитку розмовних навичок у наших дітей.

У книжці, що подаємо оце до уваги учителів, використано в такий спосіб два діалози із збірника М. Кумки «Хитрий Микитка» і «Веселий злодій», розгорнуті в одноіменні п'єси.

«Княжа Слава» А. Лотоцького дала матеріал для п'єси «Оля Перевізниківна», а оповідання «Галка» К. Полякова з читанки «Барвінок» П. Волиняка — для п'єси «Галочка».

Ці чотири п'єси були поставлені з успіхом у Мелборні (Австралія) Ньюпортською Рідною Школою і дуже сприяли збагаченню і розвитку розмовної мови школярів.

Авторка цих рядків почувається до обов'язку перепросити Шан. п. п. М. Кумку, А. Лотоцького та К. Полякова за те, що, не знаючи на яких континентах, в яких місцях нашого розсіяння вони перебувають і в якій спосіб їх шукати, не мала змоги запитати попередньо їхньої згоди на використання матеріалу з їхніх творів для інсценізації. Та авторка щиро вірить, що згадані вище автори охоче дали б свій дозвіл, оскільки використано їх твори не для зиску, а для дуже серйозної і пекучої потреби — ліпшого і ґрунтовнішого засвоєння української мови нашими дітьми на чужині, нашою зміною.

Марія Дейко

20 березня 1957 р.
м. Ньюпорт, Австралія.

ОЛЯ ПЕРЕВІЗНИКІВНА

П'еса на три дії

Дійові особи:

Оля, пізніше княгиня Ольга

Князь Ігор

Старець

Олина бабуся

Олин батько, перевізник Мирослав

Олина мати

Святослав, син кн. Ігоря й кн. Ольги, має 11 років

Сварог

Радомирсл товариші Святослава

Мирослава боярині княгині Ольги

Любава

Руслан дружинники князя Ігоря

Стемед

4 дівчаток малих для I дії

6 дівчат старших для II дії

Конферансье

I ДІЯ

При спущеній заслоні конферансье пояснює глядачам, в які часи і в яких обставинах відбувається I дія.

Конферансье Перші десятиріччя X віку. Завдяки мудрості й хоробрості перших київських князів Аскольда, і Дира, а особливо князя Олега, українська держава стала могутньою. Її знали і поважали усі сусідні народи.

Чарівний літній день. З лісу чути веселе щебетання пташок.

Сріблясті води Дніпра тихо хлюпоцуть об береги і розповідають минувшину цієї чудесної країни.

На узліссі старенька вбога хатинка. Там живе перевізник із своєю родиною.

Підноситься заслона

Хата. З хати виходить старенька бабуся, спираючись на ціпок.

Бабуся

Олю! Олюсю! Де ти, дитинко! Олю! І де воно, те мале, поділося? Тільки з очей — вже й зникло. Хоч лихих людей тут нібито й немає, а все лячно. До річки біжить купатися... Щоб ще русалки коли не залоскотали... Олю!

Оля

(вибігає з лісу). Я тут, бабуню. Вже йду.

Бабуся

Де ти була?

Оля

А я купалася. Така тепла — тепла вода. А рибки так і плавають навколо. Сріблясті, прудкі!

Бабуся

Та де ти бачила, щоб така маленька дівчинка без матері купалася? Ти ж тільки вісім рочків маєш! Чи ж русалок не боїшся?

Оля

Мені не страшно. Ви ж казали, бабунечко, що русалки полину бояться. То я все, як купаюсь, беру з собою у воду корінець полину. Ось гляньте, я його в кіску вплела. І нічого лихого мені не станеться.

Бабуся

Уважай, дитино. Ти хоч і височенька вже виросла, а літа в тебе дитячі. І у воді, і у лісі багато всякої нечисти. Не ходи далеко від хати сама.

Оля

Ой, який гарний метелик! Он — он — о! Які в нього прекрасні крильця! А великий який! О, на квітку сів. Може я його впіймаю...

Бабуся Не займай його, нехай літає. Кожне створіння хоче жити.

Оля (бігає за метеликом). Та я його випущу. Тільки роздивлюся зблизька. Овва!... Полетів! Уже й не видно... Десь за хатою зник. А шкода...

Бабуся Може б зайшла до хати щось попоїсти?

Оля Я не голодна. А он і подруги мої йдуть. Дівчатка! Сюди! Сюди! (вбігають діти, бабуся заходить до хати).

1-ша дівчинка Добридень, Олюсю. Прийшли до тебе побавитися.

2-га дівчинка Ми вже й купалися. І де тільки нас не було! А це ще до тебе прибігли.

Оля От і добре. Сідайте, коли набігалися. Я сама тількищо з річки. Як люблю в тій прозорій теплій водичці плюскатися. До рибок придивлятися. Сила їх!

2-га дівчинка Ну, наша Маринка завжди всіх рибок порозганяє. Як зачне на всі боки водою бризкати! Всім нам очі засліплює.

3-тя дівчинка Хіба як у воду поринеш, то від неї сховаєшся.

Оля А ти хіба вже вмієш поринати?

3-тя дівчинка Ще й як!

1-ша дівчинка І мене торік Люба навчила поринати. Довго можу під водою бути. Тільки що страшно русалок... Затягне на дно й залоскоче...

4-та дівчинка А я русалок не боюся.

2-га дівчинка Я теж ні. Я вже добре плаваю. Як качка. Люблю воду. Так і сиділа б цілий день у річці.

1-ша дівчинка Та де б ти у воді цілий день висиділа! Їсти схотіла б. Бо ти ж і до їжі ласенька!

2-га дівчинка Що правда — то правда. Люблю щось добренького з'їсти.

Оля Може хочете молока випити по купелі?

4-та дівчинка Ні, краще давайте в щось бавитися.

Всі А й правда! Нумо бавитися!

Оля У що ж будемо бавитися?
 Всі У шуліку! В шуліку!
 1-ша дівчинка Я буду квочкою.
 3-тя дівчинка А я шулікою.
 2-га дівчинка Ні, ні! Оля буде шулікою. Вона швидко всіх курчат ~~д~~повловить.
 Оля Ну, то ставайте. Квочко, стань отут. А ви, курчата, ставайте одно за одним.
 (Діти стають, держачи одно одного за пасок. Шуліка стає навпроти квочки і вдає, що копає ямку).
 Квочка Шуліко, шуліко, що ти робиш?
 Оля Ямку копаю.
 Квочка Нащо?
 Оля Голку шукаю.
 Квочка Нащо?
 Оля Торбину шити.
 Квочка Нащо?
 Оля Твоїх дітей в ній ховати.
 Квочка Не дам! Не дам! Уважайте, курчатка! Ховайтеся за мене.
 Оля О, вже одно вловила. І ще одно!
 (Входить старець. Він в білому одязі з сивим довгим волоссям і сивою бородою. В руках палиця з перехрестям угорі. Змучений, ледве йде. Діти злякано відбігають убік і з цікавістю до нього приглядаються).
 1-ша дівчинка Ой! Хто це!
 2-га дівчинка Тікаймо мерщій!
 (Всі, крім Олі, тікають).
 Старець (підходячи до Олі). Здорова була, дівчинко!
 Оля Добридень, дідусю.
 Старець Чия ти, ясочко?
 Оля Батькова та неньчина.
 Старець — Батькова та неньчина? А хто ж твої батьки?

Оля Мій батько перевізник. Усі довкола знають Мирослава перевізника.

Старець Багато дітей у вашій родині?

Оля Тільки я одна. Та ще з нами живе старенька бабуся, батькова мати.

Старець Чи можна твоїх батьків побачити?

Оля Чому ні? Зараз покличу.
(заходить до хати й виходить з батьками).

Старець Добридень вам, люди добрі!

Батько Добридень і вам (вклоняється старцеві).

Мати Сідайте, спочиньте трохи.

Старець І таки посиджу. Здалека йду. Трохи підбився.

Батько Стара, а дай-но нашому гостеві щось пополуднувати.

Мати Зараз (зникає в хаті).

Батько (сідаючи побіч старця). А звідкіля ж ви?

Старець Та аж із Царгороду. Там мало не увесь вік свій прожив.

Батько Як же ви туди потрапили?

Старець Я, бачите, сам із Києва родом. Ще зовсім молодим був, як пішов з князями київськими Аскольдом та Диром у похід на Царгород — щастя шукати.
(розкурює люльку). От воно що!

Батько Велике військо збрали князі. На русалчин великдень і вирушили.

Старець Велике військо збрали князі. На русалчин великдень і вирушили.

Мати (виносить глечик молока, буханець хліба, ніж, горнятко. Розкладає все це на стільчику, вклоняється гостеві). Просимо до підвечірку. Чим багаті — тим і раді.

Старець Дуже дякую. (Встає, хреститься і щось шепоче. Сідає. Береться до їжі). Так от, кажу вам, пішли ми походом на Царгород. Багато клопоту мали, поки переправилися через ті пороги.

Мати А звісно...

Старець А як їхали човнами Чорним Морем, знялася така

страшна буря, що геть поперекидала багато наших човнів.

Оля

— Ой, як страшно, ненечко!

Старець

А страшно було, справді! Я чудом врятувався і прибився до Царгороду. Там добрі люди нагодували і вдягнули мене. А потім поставили на роботу до одного багатого купця. Повік вдячний я тим людям. Вже повмирали, бо й тоді немолоді були. Нехай царствують!

Мати

Світ не без добрих людей.

Старець

Атож! *(помовчавши)*. Там у Царгороді я й оженився. Але діти мої повмирали малими, а оце й жінка вмерла позаторік. І нікого вже в мене немає.

Оля

(горнеться до матері). Бідний дідусь! Так мені його шкода...

Старець

От я й надумав повернутися на старість до рідного краю і в Києві дождати смерти.

Мати

Авжеж! Людину на старість усе тягне туди, де пройшли молоді літа.

Старець

Молю Бога, щоб дав мені сили дійти до Києва. Там теж мабуть нікого з рідних уже немає, але хоч поховають мене в нашу землю. *(всі замовкли)*. Ну вже час і рушати. Може, ви перевезете мене через річку.

Батько

А певне!

Старець

Ну, оце я у вас, спасибі вам, перепочив і підкріпився на силах. Тепер знову в дорогу. Господи! Благослови мою путь! *(встає хреститься, щось стиха проказує)*. Дякую вам, добрі люди, за привіт і за ласку. Дай вам, Боже, щастя і довгих літ. *(іде в хату і виносить звідси клучочок)*. Оце вам трохи харчів на дорогу. Ідіть щасливо!

Мати

Старець

Спасибі *(ховає клучочок у торбу. Підходить до Олі і кладе руку їй на голову)*. А ти, Олю, добра

і розумна дитина. Якийсь голос каже мені, що тебе чекає велика слава. Княгинею будеш! Мудрою й доброю керівницею нашої держави. Так говорить мені голос Божий.

Батько
Старець
Оля

Спасибі на добрім слові.

То й ходім (*виходять удвох*).

Мамо! А чи помітили ви, що цей дідусь якомсь дивно молився і щось шепотів?

Мати

А так, дитино. То він мабуть у Царгороді перейшов у грецьку віру. То то ніщо! Всяку віру треба шанувати.

Оля

А що то він про мене казав?

Мати

Казав, щоб була доброю дитиною, слухалася батька й неньки. Тоді довго й щасливо житимеш. Ходім, донечко, допоможеш мені троха в господарстві, бо вже незабаром і вечеряти час.

II ДІЯ

Конферансьє

Минули роки. Оля вже доросла дівчина. Батьки постарілися, а бабусю вже кілька років тому поховали.

В цей час у Києві княжить син Рюріка, молодий князь Ігор. Відважний і завзятий, він водить своє військо то до Царгороду на греків, то на Каспійське море на дикі мандрівні орди, а в міжчасі полює з своїми дружинниками, об'їздить державу, скрізь дає лад.

Прегарний літній день. Цієї ночі молодь збирається, за звичаєм тих часів святкувати Купало.

(Підноситься заслона)

Та сама хата, тільки старіша.

- Ольга (сидить замислена перед хатою). Який дивний сон снився мені цю ніч. Начебто я сиджу десь біля лісу й дивлюся на небо. А воно ж таке ясне, таке чисте та зоряне! І раптом зорі починають падати. І так багато-багато їх спадає. А я їх ловлю в подолок. І так дуже ними тішуся . . . — Де ж ~~ж~~ ^{не} взявся той стараць, що приходив до нас, коли я ще малою була. Знову поклав мені лагідно руку на голову та й каже: «Ольго! Твій час настав». Я на нього дивлюся, аж то вже не старець стоїть, а молодий гарний лицар при зброї блискучій. Я скочила на ноги, розгубила всі свої зорі, а він і каже: «Чи хочеш бути княгинєю?» На тому я прокинулася. І так мені дивно. Що б це могло бути? І ньеньки вже питалася, а вони не знають. Якби бабуня були живі, може б вони мені той сон пояснили . . . Що б це могло значити? (Вбігає гурт дівчат з оберемками квітів у руках).
- 1-ша дівчина Що це ти така задумана сидиш? Може забула, що сьогодні Купала?
- Ольга Ой, правда! Сьогодні Купала (вбік). Це мабуть тому і сон такий дивний снився.
- 2-га дівчина А ми вже зілля купальського нарвали. В лісі так гарно! Скільки тих квітів! Наче ніколи ще так багато не було.
- 3-тя дівчина А як вони пахнуть!
- 4-та дівчина Кожна собі цілий оберемок купальських квіток нарвала. А оце прийшли до тебе вінки плести.
- 2-га дівчина Будемо у вечорі на воду пускати — своєї долі питати.
- Ольга То сідаймо. Дайте й менні квітів, бо я якось забула, що сьогодні Купала і не нарвала собі.
- 5-та дівчина Бери, Олюсю, маємо того зілля більше, ніж треба (дає Ользі частину своїх квітів).
- 3-тя дівчина На тобі ще!

Мати (виходить із хати). А вийди — но, старий! Дівчата вже купальські вінки плетуть.

Батько Ану подивимось, та молоді літа згадаємо. (Сідають на лаві під хатою).

6-та дівчина Заспіваймо дівчата, щоб дома не журились! (Дівчата плетуть вінки і співають):

Вийшло сонечко на небо
І всміхається до нас.
Веселімось дівчатовька,
В добрий день, у добрий час 2 рази

Нам співають жайворонки,
То до нас шумить ручай,
Нам вклоняються тополі,
Нас до себе кличе гай 2 рази

На леваді ясні квіти
Усміхаються до нас.
Веселімось дівчатовька,
В добрий день, у добрий час 2 рази

(Не всіли дівчата доспівати першого куплета, як почули, що хтось у лісі у ріг засурмив. Пісня переривається, всі, зацікавлені, дослухуються).

3-тя дівчина Чуєте, дівчата, хтось у ріг сурмить.
Ольга (наслухається.) Хтось сюди наближається.
3-тя дівчина Це по тебе, Олю, князь їде. (Всі сміються).
Ольга Та де! То, мабуть, тебе сватати хтось їде, бо твій батько княжий дружинник, а мій — бідний перевізник.

1-ша дівчина А таки будеш ти, Ольго, княгиною. Тобі ж це і старий віщун сказав.
Ольга (з серцем). І таке вигадуете!
(Входить князь з двома дружинниками. Дівчата хотять тікати).

- Князь Не тікайте, дівчата. Ми ж не вовки, хоч і з лісу прийшли. Краще заспівайте нам щось. Здалека чути було таку гарну пісню.
- Ольга Чому й не заспівати?! (Знову сідають, беруться за вінки. Тим часом князь і дружинники підходять до старих, що встали й кланяються).
- Князь Добридень. Чи можна коло вас сісти?
- Батько Просимо, просимо! (Підсуває князеві ослінчик. Дружинники стоять за князем. Дівчата співають ту саму пісню, що раніш починали. Усі слухають).
- 4-та дівчина (коли пісня скінчилася). Покладімо віночки на голову, щоб до вечора не зім'ялися. (всі дівчата вдягають вінки на голову).
- Князь А скажіть мені, чия ото дівчина, чорнобрива, що сидить третя з краю?
- Мати То наша Ольга.
- Князь Дочка ваша?
- Батько Так. Наша одиначка.
- Князь Гарну доню маєте.
- Батько Не нарікаємо, не нарікаємо...
- Ольга (засоромлена цією розмовою). Ану, дівчата, давайте гуляти в «Ягіла»
- 6-та дівчина Давайте, дівчата!
- 3-тя дівчина То ставайте вже в коло. Згорніть оці квіти під бік.
- 1-ша дівчина А хто буде в середині кола?
- 3-тя дівчина Хай буде Оля!
(Дівчата стають у коло і співають «Ягіла». Князь проходить навколо, пильно придивляється до Ольги)
- Князь (коли вони скінчили). Гарно гуляєте, дівчата. Весело з Вами. Ми й не думали, їдучи на лови, що в такий веселий молодий гурт потрапимо.
- Ольга І ми не знали — не гадали що такі славні лицарі на наш спів прийдуть.
- 4-та дівчина Ну, вже час нам додому.

Ти ж, Олю, гляди, не забудь, що цієї ночі Купала святкуємо. Виходь до річки.

6-та дівчина

Чуєш, Олю?

3-тя дівчина

Вся молодь збереться; будемо багаття палити, танки купальські виводити...

6-та дівчина

Приходь, Олю!

Ольга

Авжеж прийду. Виглядайте! (дівчата відходять, співаючи «Ягіл».)

Руслан

Князю, треба якоїсь оселі шукати, щоб переночувати.

Мати

Отам за річкою село, там і переночуєте.

Князь

Може б ви нас перевезли?

Батько

Ольга вас перевезе.

Ольга

Добре, тату.

Князь

То йдіть, Руслане. Почекаєте мене біля річки. (друзинники відходять)

Князь

дивиться їм услід, далі підходить до батька). Батьку! Ненько! Хоч сьогодні вперше побачив вашу Ольгу, а дуже вона мені сподобалася. Я київський князь Ігор. Хочу просити вас, щоб дали ви мені Ольгу за жінку.

Батько

— Не сподівалися ми цього і не мріяли про таке щастя для нашої Ольги. Та коли така твоя воля, ласкавий і могутній князю, то бери її собі за жінку і живіть щасливі.

(мати плаче)

Ольга

Оце ж мій сон!

ІІІ ДІЯ

Конферансьє

І знову пройшли роки. Князь Ігор княжить у Києві. Слава української держави лунає світами. Дорадницею і доброю помічницею князеві є його дружина — княгиня Ольга.

Одинадцятилітній син їх Святослав заповідаєть-

ся на доброго організатора і хороброго вояка. В момент дії князя Ігоря немає в Києві. Він пішов походом на деревлян.

(підноситься заслона)

Київ. Княжа палата. В глибині сцени на підвищенні крісло княгині Ольги. На авансцені княженко Святослав і його два товариші вистручують собі дерев'яні мечі.

Радомир А чи правда, Святославе, що батько твій, князь Ігор, обіцяв дати тобі справжній меч?

Святослав Так. Батько казав, що як повернешся з цього походу, то дасть мені справжній залізний меч. Ну, тільки, звичайно, менший, ніж у нього.

Радомир Може б він і нам дав?

Святослав Не знаю. Але я попрошу його і Вам обом дати. (до Сварога) А чи казав ти моїм дружинникам, щоб прийшли пополудні на військові вправи?

Сварог Сказав. Усі прийдуть. Хлопці люблять у війну бавитися.

Святослав Мабуть, цими днями підемо десь за Київ у похід проти хозарів. Не насправжки... а так... нібито...

Радомир Всі радо з тобою підуть. Десь серед поля або під лісом і заночуємо.

Святослав Еге! Я це вже давно надумав. Треба княгиню попросити, щоб дозволила.

Сварог То попроси. *зидь*
(виходить княжна з двома бояринями. Іде до свого крісла й сідає. Боярині стоять по обидва боки її. Княгиня сумна).

Княгиня Ольга Як довго немає князя з походу. Чи не сталося якого лиха? Вже три дні тому мав повернутися... а його все нема...

Мирослава Не турбуйся, княгине. Князь ось-ось вернеться. Уже ж багато війська прийшло назад.

- Княгиня Ольга* Ото ж якраз і недобре, що князь залишився у деревлян тільки з кількома дружинниками, а військо прислав до Києва. Боюсь, щоб щось лихого не скоїлося йому.
- Любава* Чого маєш хвилюватися, княгине наша? Наш славний князь Ігор не вперше в поході. Ходив і на греків, і на Каспійське море, і на береги Малої Азії, і звідусіль вертався живий — здоровий. Не журися, княгине. Все буде гаразд!
- Княгиня Ольга* Я вже і отроків послала на зустріч йому. Чогось душа моя така неспокійна, немов щось недобре прочуває (до *Святослава*). Синку, що ти там робиш?
- Святослав* (підходить до неї). Меч собі роблю. Гляньте, нене, як добре я його вистругав.
- Княгиня Ольга* Ти моя потіхо! Добрий буде з тебе вояк, коли змалку так щиро до військової справи берешся.
- Святослав* Ненечко! Як гадаєте, чи дасть мені батько справжній меч, як повернеться? Він обіцяв.
- Княгиня Ольга* Як обіцяв, то дасть. Але що це його так довго немає. Вже давно час бути йому в Києві.
(*Входять дружинники, кн. Ольга встає*)
Руслане! А де князь?
- Руслан* Сумну вістку принесли ми тобі, княгине наша . . .
- Княгиня Ольга* Що? Що таке?
- Руслан* Немає вже нашого князя . . .
- Княгиня Ольга* Горе мені! Ой, горе мені! (*падає в крісло, боярини стараються її заспокоїти*)
- Святослав* (*припавши до її колін*) Нене! Ненечко! (*плаче*)
- Радомир* Ходім, скажемо хлопцям — дружинникам Святослава.
- Сварог* Ходім (*обидва тихенько виходять*).
- Княгиня Ольга* От і діждалися ми нашого князя! . . . Розкажи, Руслане, як це сталося . . .
- Руслан* Сама знаєш, княгине, який хоробрий і завзятий

був князь Ігор. Підкоривши собі деревлян, він гадав, що сам з невеликою дружиною впорається зібрати з них данину. А деревляни, прочувши, що він майже безборонний, оточили той двір, де він мешкав, і захопили його.

Княгиня Ольга Ну

Руслан

А тоді судили його . . . і присудили до страшної смерті . . .

Княгиня Ольга Як же . . . як же він загинув?

Руслан

Ох, тяжко про це навіть згадувати . . . Присудили вони нагнути в лісі два дерева, прив'язали князя до верхків їх, а тоді пустили дерева . . . І вони розірвали.

и 22

(Всі виявляють розпач і крайне обурення)

Мирослава

Ой, горе нам!

Святослав

Батьку! Батечку мій рідний! (плаче)

Княгиня Ольга

Боги мої! Грізний Перуне! Пресвітлий Дажбоже! Чим прогнівили ми з князем вас, що ви нас так тяжко караєте? ! Князю мій! Ладо мое! *Затулюю обличчя руками.*

Руслан

Княгине! Кров князя Ігора, великого князя Київського і чоловіка твого, кличе нас усіх до помсти. Цього вимагає стародавній закон, який маємо виконувати.

Княгиня Ольга

(*мужньо*) Знаю цей закон і додержу його! Я помщуся за кров князя Ігора. Руслане, збирай військо до походу!

Руслан

(*стає на одно коліно*) В добрий час, княгине наша! (*Виходить з дружинниками*)

Княгиня Ольга

— Мирославо! Принеси мені той меч, що висить на стіні в покою чоловіка мого князя Ігора. (*Мирослава виходить*) (*до Святослава*). Так несподівано осиротіли ми з тобою, Святославе. Нема вже батька в тебе . . . Тепер ти будеш князем Київським. А поки ти ще малий, я понесу за

тебе цей почесний, але, ох, який же важкий тягар. Рости си́ну, набирайся сили й розуму, щоб бути мудрим, справедливим і могутнім керівником нашої славної держави.

(входить Мирослава, подає княгині меч)

Тепер уже від мене одержиш ти меч, що твій батько тобі обіцяв. Цей меч був з князем Ігорем нераз у походах. Далекі чужі землі бачив він і скрізь вірою і правдою служив князеві. *(Святослав стає на коліно)*

Бери цей меч і бережи його. Він буде тобі вірним товаришем на полі *(Святослав бере меч і цілує його)*. Сьогодні підеш зі мною на чолі війська в похід на деревлян, що так підступно забили твого батька. І хоч слабенька в тебе ще рука, але за стародавнім звичаєм ти перший розпочнеш бій.

(Входить Руслан)

Руслан

Княгиня Ольга

Княгинє! Військо вже готове до походу *(урочисто)* Присягаюсь сонцем Присвітлим, Дажбогом Ясним, вогнем Перуна грізного покарати деревлян за смерть князя Ігоря!

(Повільно йде до виходу, спираючись на плече Святослава)

За сценою чути бубон і мертву *миршину* пісню:

Тра-ра, тра-ра, тра-ра!

В похід пора, пора!

Вже сурми засурмили,

Барабани били!

Тра-ра, тра-ра, тра-ра!

Гура, гура, гура!

З а с л о н а

ВЕСЕЛИЙ ЗЛОДИЙ

Сценка на одну дію

Дійові особи:

Суддя

Присяжні (двое)

Поліцай

Писар

Софія

Прибиральниця

Галочка, дівчинка 12 років

Пані Марта

Пані Любомира публіка

Пані Стефанія

Пан Іван

Ще кілька жінок і чоловіків

Заля суду. Біля дверей сидить і позіхає поліцай.

Поспішно входить прибиральниця п-ні Софія.

Софія

Як я сьогодні забарилася! Неначе нічого такого й не робила, а час так швидко збіг. Поки сюди, поки туди, дивлюсь — а вже по дев'ятій.

Поліцай

Маєш щастя, що наш пан суддя не дуже рання пташка. Раніш десятої не прийде.

Софія

Та чи я того не знаю!

Поліцай

Ати все ж таки берися до роботи, берися!

Софія

Та вже беруся не клопочись (шукає вінник і ганчірку, підмітає хату). Та за мене не турбуйся й не журись. Я до роботи страх яка швидка. У мене під руками все аж горить (виглядає у вікно).

О, а ось Галочка йде. Галочко, Галочко, а йди-но сюди.

(входить дівчинка Галочка)

Галочка
Софія

Добридень, пані Софіє! Ви мене гукали? Поможи мені, дитино, трохи. Ось на тобі ска-тертину, витруси її. А тоді поміняеш воду в отих квітах.

Галочка
Софія

Добре *(заходжується порядкувати)*. Цікава я, чого це наш пан суддя так любить кві-ти? То більше жінки за квітами упадають. А він же чоловік та ще й старий. Я, правда, сама у квітах кохаюся. І все пильную, щоб оцю залю квітами прикрасити. А пан суддя особливо мені наказує, щоб вони біля портрета Шевченка сто-яли *(метушиться по залі, витирає порох з стола, лав, стільців)*.

(входить пані Стефанія) це

Стефанія
Софія
Стефанія

Добридень, Софіє! Порядкуємо?
А ти чого сюди прийшла?

Та ж сьогодні судять нашого сусіда.
(Входить п. Любомира, сідає на лавах для пуб-ліки).

Софія
Стефанія

Котрого?
Та ж Данилка... Данилка Стельмаха.
(Потроху сходиться публіка й сідає)

Софія

Як, ізнову? ! Його ж недавно з тюрми випустили.
І вже знову прокрався?

Стефанія

Він часу не марнує.
(Входить п. Марта).

Марта
Софія

Добридень, Ще суд не почався?
(ховає мітлу й шматку). Скоро почнеться. Ви хочете послухати? То сідайте тут. Сьогодні буде цікаво *(сідає й сама)*.

Любомира

Кому цікаво, а мені прикро! Бо я на того Данилка така сердита!

Марта За що?
Любомира Як за що? Та ж він у мене кури покрав, бодай його лиха доля побила!

Іван Кажете, ваші кури вкрав? Як же це сталося?
Любомира Вночі заліз у курник та й господарював там, як у себе вдома.

Марія А ви не чули? Чи як?
Любомира Ми пізно того вечора полягали і так міцно поснули, що нічогісінько не чули. Встали на ранок — нема курей.

Марта Скільки ж курей він украв у вас?
Іван Та ж, мабуть, усі.
Любомира Таки й усі. Щось із дванадцятєро було. Не знаю вже, що він з ними зробив.

Іван Які поїв, а які продав. Не турбуйтеся: він собі дасть раду.
(*Входить писар*)

Писар Добридень (*підходить до столу, розкладає для себе й судді папери, ставить рівенько три стільці біля столу*).
Зараз суд почнеться. Ви напевне знаєте, що як суддя входить, всі повинні встати. Під час судової розправи прощу не розмовляти.

Марія А чи можна пана писаря спитати, кого судитимуть сьогодні?

Писар Першою піде справа Данила Стельмаха, а другою — справа Одарки Гордієнко.

Марта Стельмах — це той рибалка?
Писар Так. Але він з тих рибалок, що, як закине вудочку у чужу будочку, то вловить як не кожу, то свитку (*всі сміються*).
(*Писар виходить*)

Стефанія Такий кумедний той Данилко. Він і розмовляє якось не так, як усі. Ніколи тобі не відповість як слід, коли щось запитаєш. Все якісь приказки

- та приповідки згадує. І нічим у світі не переймається.
- Софія* А вже що злодійкуватий, то й нехай Господь милує. Де що побачить — так і потягне. Ну, звичайно, впіймається (бо він у нас один такий!), засудять до в'язниці. Пересидить там якийсь час. А тільки випустять — він знову за своє.
(*Входить писар*)
- Писар* Прошу встати. Суд іде.
(*Всі встають. Входить суддя і двоє присяжних, що сідають по обидво^а боки його. Всі сідають.*)
- Суддя* (до поліцая). Прошу привести підсудного. (Поліцай виходить. Тиша. Суддя і писар переглядають свої папери. Входить поліцай з підсудним.)
- Суддя* (до підсудного). Ваше ім'я і прізвище?
- Підсудний* Данило... Данило Стельмах, ваша милість. Як то кажуть:
- «Як рибі без води, так і людині без назви».
- Суддя* Скільки вам років?
- Підсудний* Е... вже 55! «Старість — не радість, а вмирати — не хочеться».
- Суддя* Чи знаєте ви, що за вчинок ваш дістанете кару?
- Підсудний* Авже ж знаю! «Кого хоче — Бог карає, кого хоче — нагороджує».
- Суддя* Ну, як знаєте, то чого ж ви на таке непевне діло зважилися?
- Підсудний* Бо знаєте, пане, суддя, «хто дбає, той і має!», «хто працює, той бідує».
- Суддя* Але ж крадіж — то не праця.
- Підсудний* Ой, пане суддя, «навчить біда ворожити, як нема що в рот вложити.»
- Суддя* Не кажіть дурниць.
- Підсудний* Та то так: «дурних не сіють, самі родяться.»
- Суддя* Прошу відповідати на мої запитання!
- Підсудний* Та воно ніби й так. «Хто питає, той не блудить.»

- Суддя* Відколи переводжу судові справи, ще не мав перед собою такої дивної людини, як ви. Чом не відповідаєте як слід на мої запитання, а плетете якусь нісенітницю?! Суду відомо, що вас уже не раз судили за крадіж.
- Підсудний* Судили, таки судили. Це було давно, коли я був ще молодший. Знаєте, як то кажуть «молоде — зелене.»
- Суддя* Ви знаєте, що на суді треба правду казати.
- Підсудний* А знаю. Сказано: «Неправдою світ пройде, та назад не вернешся».
- Суддя* Скажіть, о котрій годині ви залізли до курника Любомири Мельничук?
- Підсудний* «Хто рано встає, тому Бог дає!»
- Суддя* (кричить) Ви будете відповідати мені тепер як треба?! У мене більше справ до переслухання! Не маю часу слухати Ваші теревені! Відповідайте докладно!
- Підсудний* Та ж усім відомо, ваша милість, що корова, яка багато реве, мало молока дає.
- Суддя* Чи чули, що я вам сказав?! Накажу посадити вас за непослух до холодної!
- Підсудний* Пане суддя! Кажуть люди, «не роби другому того, що тобі немиле.»
- Суддя* Чи признаєтеся, що вночі з 22 на 23 липня ви вкрали в Любомири Мельничук 12 штук курей?
- Підсудний* Легко сказати, та трудно зробити... Правду сказавши, стільки там не було. Але напевне не можу сказати, скільки їх там могло бути.
- Суддя* Чи то були старі кури, чи молоді?
- Підсудний* Що до того, які були кури, то тільки те знаю: «Не можна зневажати старість, бо кожен буде старим.»
- Суддя* Ну, то як же? Виходить, що ви таки ті кури вкрали.

Підсудний З ким гріха не буває? Але хто мовчить, той двох навчить.

Суддя (порадившись пошепки з присяжними). Отже, за крадіж 12 курей у Любомири Мельничук вночі з 22 на 23 липня суд покарав вас ув'язненням на 4 тижні. Що маєте сказати?

Підсудний Що я маю сказати? Терпи, небоже, то Бог допоможе!

Суддя (до поліцая). Прошу вивести підсудного і замкнути.

Поліцей (до підсудного). Ходім.

Підсудний Іти то йти! Хто йде, той не стоїть. Чотири тижні — не вік! Терпи козаче, отаманом будеш!

Поліцей Та йди вже, йди! (бере його за рукав. Виводить).

Суддя (витураючи піт з лоба, повертається до присяжних). Мабуть, зробимо перерву.

Писар (вставши). Суд оголошує перерву на 20 хвилин. Після перерви суд переслухує справу Одарки Гордієнко. (Суд виводить)

Софія Ну! Не я вам казала?

Марія Отаке зілля! Ще й з судді кепкує.

Любомира Ну, почекай же! Як тебе з тюрми випустять, я тебе навчу, як у сусід кури красти.

З а с л о н а

0 ГАЛОЧКА

Сценка на одну дію

дійові особи: Маринка — 10 р.

Песик

Півень

Порося

Качка

Котик

Цап

Гава

Курка

Курчата (трое)

Жабка

Сонце (його не видно, тільки чути голос його).
Двір. Ліворуч хата. Під деревом лавка. Песик,
півень, поросся, качка й котик у дворі. Літній
день.

Песик

Шкода, що сонечко за хмари сховалося!

Півень

Кукуруку! Мабуть буде дощ.

Порося

Як дощ, то й дощ! Давно вже не було дощу. Всі
калюжі повисихали — ніде й барложитися.

Качка

От, якби добрий дощ випав! Ках! Ках! Гляньте,
яка суха земля. Ні тобі жабки, ні хробачка. Все
десь позникало. Ках! Ках!

Котик

Не треба дощу. М'яв! М'яв! Хай краще сонечко
вигляне. Всіх нас пригріє. М'яв! М'яв! Спатиму
тоді солодко на сонечку на ганку.

Цап

Кому воно, те сонце, потрібне?!

Песик

Гав, гав! І таку дурницю сказав. Кожному сонце
потрібне. Всі його люблять. Сказано — дурний,
як цап.

Півень

І
Іава

Песик

Маринка

Ану! Не сваріться там! Завелися! Чи не сором?
Кукуруку!
(влітаючи). Кар! Кар! Що тут за крик? Що сталося?

Тихо будьте! Он Маринка йде.
(Входить Маринка, сідає на лавці. В руках у неї якесь шитво). Ану ще тут посиджу. В хаті чогось так темно нині. Мабуть, тому, що хмарно надворі. А мені ж вишивати треба. (Шие). Дуже поспішаю, бо вже на тому тижні день народження моєї мами. І я готую їй подарунок. Хусточку вишиваю. А хусточка ж буде напрочуд гарна! (Милуючись, оглядає хусточку). Катря мені такий прегарний візерунок дала. Малесенькі квіточки дуже ніжних кольорів. Такими віночками по трьох кутках.

(Павза. Шие). А в одному куточку нашу літерки. Першу літерку Н, бо маму мою звать Надя. А друга літера буде Б, бо прізвище наше на цю літеру починається. Тільки треба не забути великі літери нашити, бо вчителька наша в школі все нам нагадує, щоб ім'я і прізвище починали писати великою літерою (шие).

Порося

Котик

Півень

Я не розумію, що то вона розповідає.

Ну, й балакуча ж ця Маринка!

А й правда! Як поспішає, то вже вишивала б. А вона все торохтить.

Маринка

(оглядає знову хусточку). Та й хусточка ж буде! А все тому, що гарну голочку маю. Як це ми в школі вчили? Ану, чи пригадаю? (витягає голку з шитва, виходить наперед, ніби пригадуючи колись вивчений вірш).

«В мене голочка слухняна,

Шие з вечора і зрана,

Щоб цвіли на полотні

Гарні квіти запашні.
Вміє голка вишивати,
Вміє голка й церувати,
Підрубити рушничок
Зшити мамі фартушок.
Хвалить мама, хвалить тато.
«Ой, розумні рученята!»
А я сміюсь! Це не я!
Це все голочка моя.»

(Всім голку показує). Ось моя голочка! І така голочка знаменита! Вушко в неї не дуже вузьке — в нього легко зашити нитку, але й не зашироке, бо тоді нитка часто вилазить з вушка і доводиться раз-у-раз її зашилювати. Знову ж таки, голочка моя ані занадто товста, ані затонка, бо тонка голка легко вислизує з пальців і кінець-кінцем губиться. Ні! Ні! Моя голочка саме така, як треба. Ось гляньте!*(Підносить голку високо в руці і впускає її)*. Ой, Боже, впала! . . . Де ж моя голочка? *(починає шукати в пісочку)* Не видно її! біда! Що я тепер робитиму? ! Я ж ніде такої голочки не знайду! Голочко, де ти? Десь отут загубилася . . . *(нишпорить по землі)*. От лиха година!

- Качка* *(підходить до дівчинки)*. Що ти, Маринко, шукаєш?
- Маринка* Качечко! знайди мені, будь ласка, мою голку! Адже ти добрі очі маєш, навіть і у воді бачиш.
- Качка* Голку? ! Ні, я не можу. Хочеш пошукаю тобі смачного хробачка. Я тобі його зараз знайду. А голку я боюся шукати: вона гостра і колеться *(іде на місце)*.
- Маринка* Може ти, півничку, допоможеш мені шукати голку?
- Півень* Я можу, звичайно, погребтися в землі, знайти

- тобі зернину, хлібну крихту чи там хробачка.
А голки я не можу знайти.
- Маринка** Козлику! Козлику! Чи не знайдеш мені мою голку? Я її десь тут загубила. Дуже прошу тебе, допоможи мені.
- Цап** Голку?! Хочеш, знайду тобі свіженької соковитої травички чи може смачних кленових листочків або м'якесенької кори. А голки я не беруся шукати.
- Маринка** Ну, не біда?! Що ж я, бідна, робитиму?! (*Вбігає курка*). От добре, чубарочко, що ти прийшла. Допоможи мені шукати голку.
- Курка** Та де! Свого клопоту маю понад ~~голку~~ ^{голови}. Десь мої курчатка забігли. Шукаю — шукаю, ніде не видно.
- Шівень** Ну й роззява! Не можеш дітей своїх допильнувати! Біжи мені зараз же, шукай, поки шуліка котрогось не вхопив (*курка вибігає*). Біда мені з тою безголовою! Кукуруіку!
- Песик** Гав! Гав! Що це сьогодні всім такий клопіт?!
- Маринка** Може ти, Чірко, допоможеш мені шукати голки? Вона тут десь у пісочку. Ніхто не береться знайти її.
- Песик** І я не знайду. Але ти не журись. От я побіжу зараз пошукаю тобі добру мозкову кістку (*біжить шукати*).
- Маринка** Стривай! Куди ти? Навіщо мені та мозкова кістка? Нею ж шити не можна! Мені голка потрібна.
- Песик** То ти, мабуть, попроси kota. У нього такі очі, що й вночі бачить.
- Маринка** Може й справді. Мурчику, котику, не лежи, мені голку знайти допоможи.
- Котик** (*підходить, порпається в траві коло Маринки*). Ні, Маринко, не можу. Бо я не знаю, як голка пахне. Хочеш, вплимаю тобі ситеньку мишку?

- Маринка* (з досадою). А йди ти з своєю мишкою! Що я з нею робитиму? (*порпається в землі*).
- Курчата* (*вбігають*). Пі, пі! Де наша мама? Ми загубилися... Мамо! Пі, пі, пі...
- Півень* Біжіть, дітки, у садок. Вона туди пішла. Та тримайтеся купки. Мабуть, ліпше я з вами піду (*виходить*).
- Маринка* (*в розпачі оглядається навколо*) Може ти, порсятко, пошукаєш мою голку?
- Порся* Е, ні! Я не беруся. Ще наколюся!... Але я охоче зроблю тобі якусь приємність. Може нарити тобі молоденької картоплі чи моркви?
- Маринка* Не треба, не треба! (*Вскакує жабка*).
Жабко, жабко, от добре, що ти нагодилася! Поможі мені хоч ти шукати мою голочку.
- Жабка* Ква! Ква! Не можу! Я тут усіх боюся... І качки, і гави, і котика... Не можу! Не можу! (*тікає*).
- Маринка* (*плаче*). Що ж я робитиму? Чим вишию мамі хусточку?!
- Сонце* (*променем своїм освітлює землю коло Маринки*). Дівчинко, дівчинко! Слізьми горю не допоможеш. Ти нікого не проси, а сама гарненько пошукай. Шукай, шукай, не лінуйся. Ні на кого не надійся, а сама собі помагай.
(*Маринка прислухається до цих слів, оглядається навколо*).
- Маринка* Хто це говорить? Це ти, сонечко? Присвіти мені, сонечко, я шукатиму. (*Пильно шукає, далі радісно*).
Знайшла! Знайшла! Спасибі, любе сонечко, за мудру пораду. Ну, а тепер треба поспішати. Скільки часу змарнувала... (*сідає шити*).
Всі звірята радісно вигукують: «Голка знайшлася! Голка знайшлася!» І танцюють, взявшись за руки.

Заслона

ХИТРИЙ МИКИТКА

Сценка на одну дію

Дійові особи:

Оксана — 13 р.

Христя — 8 р. сестри

Маруся — 10 р.

Микитка — 9 р.

Люба — 8 р.

Ірина — 9 р. сестри

Стефа — 6 р.

Хата. При столі сидить Оксана. Вона щось вишиває і стиха співає «Ой, ходила дівчина бережком...» Вбігають, танцюючи, Христя й Маруся, що наспівують мотив танку «Катерина». В танку оббігають навколо стола й спиняються задихані.

- Христя** Ох, і люблю ж танцювати!
- Маруся** (сідаючи при столі). Ти скажи мені, чи є така дівчинка, що не любила б танцювати?
- Оксана** А я! Я до танку цілком байдужа. От співати — це я люблю. Цілий день можу співати — і не надокучує.
- Христя** А покажи, Оксано, чи багато вже вишила. Мабуть скоро й скінчиш?
- Оксана** Вже небагато лишилося. А тоді почну тобі суконку вишивати.
- Христя** Та невже?! Ой, яка ж я рада! Матиму на Різдво нову суконку... нову суконку... нову суконку... (приспівує й пританцьовує по хаті).
- Маруся** От тобі й маєш! А я ж як? Не матиму нової суконки к Різдву?

Оксана
Маруся

Тобі мама вже почала вишивати.
Піду спитаю (встає йде до дверей, по дорозі дивиться у вікно). А вже й вечоріє. Стривайте, чи не Микитка йде он там.

Христя

(підбігаючи до вікна). Він і є. (гукає) Микитко! Микитко! А йди-но до нас (до Оксани). Трохи нас розважить.
(Входить Микитка. Він брудний, обдертий, з шапкою на голові).

Оксана
Микитка

Чом не вітаєшся, входячи до хати, Микитко?
(недбайливо) Добри вечір!

Оксана

Та скинь же шапку! Чи не знаєш, що в хаті не можна мати шапку на голові?

Микитка

(ще глибше насуває шапку на вуха). У мене без шапки голова мерзне.

Христя
Маруся

Щось такого! Та ж літо тепер!
Що це ти, Микитко, сам-один блукаєш? Де ж твій брат Павло?

Микитка

Хворий (одна рука в кишені, щось там розшукуює; кишеня, видно, глибока).

Оксана
Микитка

Що ж йому є?
Ми заложилися, хто найбільше вихилиться з вікна другого поверху. Він упав на брук... і побився.

Оксана
Маруся
Микитка
Маруся
Микитка

От бідака!
Та й дурний же той Павло!
Чому дурний? Та ж він виграв заклад.
Скільки тобі років, Микитко?
(поволі витягає з кишені банана і починає підкидати його й ловити). Вісім. Я мав би вже дев'ять, але один рік пролежав хворий.

Оксана

Видно, що вмієш рахувати. До школи певно ходиш?

Микитка
Маруся

А ходжу.
І добре вчишся в школі?

- Микитка* Ще й як! Вчора спитав вчитель таке трудне запитання, що ніхто в класі не вмів на нього відповісти — лише я один.
- Христя* Що ж він запитав, цікаво?
- Микитка* Хто з нас розбив шибку в класі.
(Всі сміються)
- Христя* Е, та з тебе, бачу, добрий козак!
(*Микитка* задоволено посміхається. *Маруся*, що стояла весь час і поглядала крізь вікно, перехиляється й кричить).
- Маруся* Любцю, Любцю, іди сюди!
(*Входить Люба*)
- Люба* Добрий вечір, люди добрі. А, і Микитка тут!
- Оксана* Тут і він. Послухай, що він нам тут розповідає.
(*Люба* сідає біля *Оксани*, придивляється до її роботи).
- Маруся* (до *Люби*). Його цікаво послухати — він розумний
(до *Микитка*). Ти й рахувати вмієш, хлопче?
- Микитка* А певне.
- Маруся* Де ж ти навчився?
- Микитка* (подумавши). А вдома.
- Христя* Мабуть, до десяти^{ду} вмієш порахувати.
- Микитка* Ого! Далеко більше!
- Маруся* Та невже? Ану порахуй.
- Микитка* Один, два, три, чотири, п'ять, шість, сім, вісім, дев'ять, десять, хлопець, дама, король, туз.
(*Загальний сміх*)
- Люба* Ну, як ти так добре вмієш рахувати, то скажи мені скільки буде один кіт і два коти?
- Микитка* (підтягає штани). Три коти.
- Христя* А скільки буде один кіт, один горобець і один хробак?
- Микитка* (впевнено). Буде один кіт.
- Маруся* Як то? Чому?

Микитка Бо горобець з'їсть хробака, а кіт горобця і лишиться один кіт.

Оксана А ти, хлопче, недурний?
Христя Почекай, Оксаночко, я хочу ще щось його запитати. (до *Микитки*). Скажи, Микитко, скільки буде один пес, один заєць і один кріль?
Микитка (подумавши). Нічого не буде.
Христя Таке вигадав! Чому?
Микитка А так: заєць і кріль повтікають, а пес побіжить їх ловити.

Люба Ти на все маєш відповідь. Видно, що добре вчишся.

Микитка Ого? Я й граматику знаю.
Маруся Знаєш? То скажи нам, якого роду миша?
Микитка Миша? Чоловічого.
Люба Ну, це вже ти помилився.
Микитка А от і не помилився! Миша чоловічого роду, бо в неї є вуса.

(сміє)

Маруся І придумав ж отаке!
Оксана А ну тепер ще я тебе щось запитаю. Склади якесь речення із словом «цукор».
Микитка (замислюється, а далі). Щоранку я п'ю шклянку кави.

Оксана От тобі й маєш! А де ж цукор?
Микитка А цукор у каві.
Оксана Ну, тебе, хлопче, і в ступі не влучиш! Певно знаєш, які маємо органи чуття?
Микитка Та знаю. Зір, слух, нюх, смак і дотик.
Оксана Добре. А який з них найбільш розвинений?
Микитка Дотик.
Люба Чому саме дотик?
Микитка Я вчора не хотячи сів на будяк, і хоч я його і не бачив, і не нюхав, і не коштував, і не слухав, а чую його ще й сьогодні.

Оксана Ну, гаразд. Слухай, Микитко, а чи не скажеш ти нам . . .

Микитка *(перебиває)*. Ні! Тепер уже ви послухайте, що я вам скажу і дасте відповідь на моє запитання.

Маруся Згода. Кажіть, що ти хочеш знати.

Микитка Скажіть, нащо пекарні роблять довкола хліба тверду скоринку?
(Всі думають. Тиша).

Христя Скоринку?

Люба Тверду скоринку?

Микитка А що! От і не знаєте! А ще старші за мене! Та якби не було скоринки, то тісто витекло б.

Христя А цур тобі! І таке вигадас!

Люба Ха-ха-ха! Ну й дивак же з тебе! *(Микитка іде до дверей)*. Куди ти? Почекай трохи, тепер ще я хочу загадати тобі загадку.

Микитка *(через плече, зневажливо)*. Що там ще таке?

Люба Я маю в цій торбинці цукорки *(Микитка швиденько підходить до неї і ласо облизується)*. Як вгадаєш, скільки їх, то дам тобі всі п'ять.

Микитка *(вдає, що думає)*. Скільки ж їх там у тебе? Може п'ять?

Люба Ну, дивись! Вгадав! На, маєш цукорки.

Микитка *(бере цукорки, перераховує, чи всі п'ять Люба дала і поспішно іде до дверей)*.

Маруся Микитко! Микитко! Куди ти так поспішаєш? Чуєш, Микитко?

Микитка *(з серцем)*. Ну, чого ще треба?

Маруся Хочемо сказати тобі добраніч.

Микитка Не маю часу. Завтра вранці скажете. *(вибігає. Всі сміються)*.

Христя Боїться, щоб ми не забрали в нього цукорки, бо ти ж сама, Любцю, сказала йому, що маєш п'ять.

Люба Хіба? А я й не помітила.

Оксана Але ж таке мале, а таке розумне й хитре.

- Люба На нашім кутку всі так і звуть його хитрим Микиткою.
- Маруся *(виглядає у вікно)*. Он спинився під грушею і їсть цукорки *(пауза)*. О, вже пішов!
- Люба Та вже й мені час додому.
- Маруся Посидь ще в нас трохи, Любцю. Поспіваємо, поки мама не покликала вечеряти.
- Люба Якщо співатимете, то й побуду якийсь час. Страх, як люблю співи. *Раптом різкий крик за вікном.*
- Маруся, що при вікні стояла, з жахом кидається на середину хати).
- Маруся Ой, як же я злякалася! Що це? Хто це так кричав? *(з перестрахом виглядає у вікно)* А!... Та це ви, дівчатка! Заходьте, заходьте до хати.
- Вбігають, сміючись, Ірина і Стефа*
- Ірина А що? Настрашили вас?! Ми по тебе прийшли, Любо. Скрізь тебе шукали. Насилу знайшли.
- Стефа Мама нас послала, щоб ти вже додому йшла. Бо вже нерано.
- Люба Ага, то я вже піду.
- Маруся Та посидьте ще трохи. У нас тут Микитка був. Так нас насмішив.
- Ірина Ми його тількищо зустріли.
- Стефа Мабуть, додому йшов. Щось таке дорогою їв.
- Люба То він мої цукорки кінчав.
- Оксана Розумний хлопець.
- Ірина О, він дуже мудрий. В школі добре вчиться. Але вчитель раз-у-раз його карає. Бо він такий збитошник. Все щось таке накоїть. Як не шибку розіб'є, так каламар розтовче. Або когось наб'є. І все каже, що то не хочачи.
- Стефа Хто б йому повірив?! Я його боюся! *(до сестер)*. Ходімо вже, бо мама сердитиметься.
- Маруся Та ми ще хотіли трохи поспівати. Оксано починай якоїсь.

Оксана
Всі
Оксана

Якої ж хочете? Веселої чи сумної?

~~Всі.~~ Веселої, веселої!

Як веселої, то й веселої (заводить пісню, всі співають).

Повільно спадає заслona.

Співи до п'єси „Оля Перевізниківна“

ЯГІЛОЧКА

Я --- гіл, Я - гі - лоука
Я --- ге - ло - ва доука
У - ста - ла ра - не - сенько,
вми - ла - ся бі - ле - сенько

1. Ягіл, Ягілочка,
Ягелова дочка:
Устала ранесенько
Вмилася білесенько.
2. Ягіл, Ягілочка,
Ягелова дочка:
Квіточки забрала,
Віночок заплітала.
3. Ягіл, Ягілочка,
Ягелова дочка:

На вулицю вийшла,
Як зіронька зійшла.

Діти побравшись за руки, йдуть колом і співають. Одна дитина стоїть в середні кола і робить рухи (ніби вмивається, збирає квіточки, плете віночок і вибирає когось з дітей, хто буде після неї в колі).

Із збірника „Літо“

М. Юркевич

ПІСНЯ ДІВЧАТ У ІІ ДІЇ

Вий-што со-неч - ко на
не-бо і всі - ка - єть - ся до
нас. - Ве - се - лі - мось, дів - ча -
- тонь - ка, в до - брий день, у до - брий час.

Вірш М. Петрова

МАРШОВА ПІСНЯ ІІІ ДІЇ

Тра - ра, тра - ра, тра - ра - ра,
в по - хід, в по - хід, в же по - ра!
Сур - ми в же за - сур - мі - ли,
ва - ра - ба - ни ви - ли.
Тра - ра, тра - ра, тра - ра - ра!
Гур - ра, гей, гур - ра!

Fine.

З М І С Т

Передмова	3
Оля Перевізниківна	5
Веселий Злодій	20
Галочка	26
Хитрий Микитка	31
Додаток: ноти до співів у п'єсі «Оля Перевізниківна»	38

501080

IN
125

